

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Захарий Александров Кръстев, д.м.н.

Клиника по гастроентерология, УМБАЛ „Св. Иван Рилски”,

Относно: дисертационен тр,д за присъждане на научно-образователна степен „ДОКТОР” на д-р Десислава Любомирова Павлова, Катедра „Нефрология, хематология и гастроентерология” при Факултет „Медицина” на МУ-Плевен.

Научен ръководител: доц. д-р Иванка Маринова, дм

Научен консултант: проф. д-р Захарий Кръстев, дмн

Професионално направление: Гастроентерология

На основание: Заповед №682/27.03.2018 г. на Ректора на МУ-Плевен

Предложеният за рецензия дисертационен труд на тема:
„Увреждания на черния дроб при интравенозни хероиномани - клинични, биохимични, серологични и морфологични проучвания” от **Д-р Десислава Любомирова Павлова** е структуриран добре в обема на 130 страници .

Дисертантът проследява резултатите и становищата на 198 автора от които 47 български, като 92 от литературните източници (46%) са след 2010 година, което осигурява изключително съвременна информация в обем 30 страници.

Обобщението маркира цялостната социална рамка на наркоманията не само с токсични вещества, но и с други психоактивни вещества, огромното значение на наркоманите като резервоар на хепатит С инфекцията, подводния камък хепатит В, клиникоморфологичните отклонения и болестните увреждания

Идеята за проучване на чернодробни увреждания при наркомани е предизвикателна. Тя е много трудна за изпълнение с множество субективни и обективни ограничения, с реална нестихваща актуалност както социално, така и с новите възможности за лечение на хепатит С. Бъдещето на тези пациенти, на тяхната хепатит С вирусна инфекция също е неясно, както поради възможността за ново заразяване след излекуване на вируса с новите лекарства, така и поради токсичността на наркотиците, подлежащото увреждане на черния дроб и вероятното преболедуване от хепатит В.

Контингентът от интравенозни наркомани е социално и морално много труден за комуникация и невъзможно проследяване, незивисимо от усилията на изследователите.

Целта правилно е насочена към регионално проучване на спектъра от чернодробни промени при интравенозни хероиново-зависими лица, което се разрешава в поставените 5 задачи.

Проучването е подкрепено от Медицински Университет - Плевен с 3 научни проекта. Материалът, който включва хероиномани, контролни лица, пациенти с хепатит С, пациенти с хепатит В, алкохолна чернодробна болест е достатъчен, въпреки малкия брой в подгрупите.

Методиките включват анкетни и съвременни специфични технически достоверни анализи – биохимични, имунологични и морфологични. Статистическите методи са актуални, като се прави и опит за анализиране на малки групи.

Резултатите са разбираемо представени на 48 страници, богато илюстрирани. Те са убедителни въпреки малкия брой лица в отделните подгрупи.

Важно е да се отбележи, че няма съществена биологична разлика между млади наркомани и другите групи наблюдавани по отношение на нивата на витамини В12 и на феритина. Промените в чернодробните функции при наркозависимите настъпват в по-ранни възраст. Наблюдава се по-бързо напредване на чернодробното увреждане в сравнение с другите болни с хепатит С. Много инресни са наблюдаваните вътрецелуларни изменения в ядрата на хепатоцитите. Такава специфика може да се отрази на бъдещето при над 5 годишна злоупотреба, дори когато е осъществено излекуване на хепатит С.

Друго съществено наблюдение е вирусната характеристика. Съществува равнопоставеност на генотип 1 и генотип 3, за разлика от останалата българска популация. Впечатление прави по-голяма честота на HBV инфекцията – 6%, за разлика от актуалните 2-3% честота на HBV у нас, ако не и по-ниска при съответните по възраст лица. И ако в тази група срещата е в 35% с вирус В, подобно на българското население над 40 годишна възраст, това означава че 17% от наркозависимите хронифицират В инфекцията, което е рязко различно от обичайните 5-10% от острите В хепатити. Това предопределя крещящата нужда от интензифицирани ваксинационни програми при тези лица. Това дисертационно проучване показва, че клиничната медицина се включва активно в този психосоциален проблем.

Какви ползи могат да се отбележат от този зисертационен труд?

- за екипа - умения за работата с трудни контингенти
- за знанието:
 - наркозависимите са по-уязвими вирусно и с морфологично по-бързо развиващи дегенеративни проблеми.
 - ако хероиноманът оздравее от HCV трябва да продължи наблюдението хепатолог.
 - липса на специфични кръвни показатели- ниска информативност

- за бъдещето – малка вероятност ерадикационните програми за хепатит С да сработят

Обсъждането от 8 страници завършва с 9 извода, които отговарят на резултатите. Приносите са предимно български, но наркоманията освен световен е и локален проблем и повлиява социалния живот на общностите. Има представени 8 публикации, свързани с научния труд.

Авторефератът е с общ обем от 47 страници. Отразява вярно, в резюме, представеното в дисертацията.

Д-р Десислава Равлова е разработила научен труд с практическа приложна стойност, отговарящ на изискванията на Закона и Правилника за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по специалността „Гастроентерология“.

*В тази връзка предлагам на Почитаемите членове на Уважаемото Научно жури да гласуват с положителен вот за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“ на д-р **Десислава Любомирова Павлова.***

10.05.2018г.

Подпис:

